

textos universitaris de
biblioteconomia i documentació

ISSN 1575-5886
DL B-19.675-1998

número **13**
desembre 2004

Facultat de Biblioteconomia i Documentació
Universitat de Barcelona

[inici](#) • [presentació](#) • [instruccions autors](#) • [subscripció](#) • [altres números](#) • [cerca](#) [castellano](#) • [english](#)

Informe del World Library and Information Congress: 70th IFLA General Conference and Council (Buenos Aires, 21-28 d'agost de 2004). Aspectes generals del congrés i informe de les activitats dels comitès permanents de les seccions de Catalogació i d'Educació i Formació

ASSUMPCIÓ ESTIVILL¹

Facultat de Biblioteconomia i Documentació
Universitat de Barcelona
estivill@ub.edu

1 Aspectes generals del congrés

Aquesta nova edició del congrés de l'IFLA va tenir lloc a Buenos Aires, l'Argentina, del 22 al 27 d'agost de 2005. Sota el lema general "Libraries: tools for education and development", s'hi van aplegar 3.835 participants de 121 països diferents —446 participants procedents de països en vies de desenvolupament van poder gaudir d'una beca per assistir al congrés. En total, hi van haver 222 sessions oficials i s'hi van presentar centenars de treballs —les xifres oficials compten fins a 446 conferències i presentacions. La majoria de les ponències i alguns dels informes presentats es poden llegir a les pàgines web del congrés.² L'exposició de productes i serveis va ser també important, ja que va reunir 96 expositors. I, com ha anat passant en els darrers anys, les presentacions en format de pòster han anat prenent una certa volada —a Buenos Aires, se n'hi van presentar uns 80. Aquesta era la primera vegada que un congrés de l'IFLA tenia lloc a un país de l'Amèrica del Sud, i com es desprèn de les xifres anteriors, la convocatòria va tenir molt d'èxit.

En l'organització del congrés, enguany s'han aplicat directrius noves, cosa que ha donat com a resultat un dia menys de congrés, i també una sèrie de restriccions que limiten a una única activitat els actes organitzats per les divisions i seccions de l'IFLA —o una sessió oberta o un taller. A més, també s'ha escurçat de manera notòria el temps dedicat a les sessions obertes. Per al congrés de 2006, a Oslo, es preveu que els actes oficials es limitin a cinc dies.

La inauguració oficial del congrés a Buenos Aires va tenir lloc el dilluns 23 d'agost; tanmateix, els dies previs van ser plens d'activitats. El dissabte 21 d'agost, van tenir lloc les reunions de la Junta de Govern, del Comitè Professional i de les juntes de coordinació de les vuit divisions en què s'estructura l'IFLA. I, el diumenge 22, es van fer les reunions dels comitès permanents de les distintes seccions. Tant els òrgans de govern com la resta de comitès van tenir una segona sessió de treball al final del congrés —el dissabte 28 d'agost, els comitès permanents i, el diumenge 29, la resta.

Les reunions dels caucus, organismes que apleguen els delegats de països concrets o de diversos països que parlen una mateixa llengua, es van fer el diumenge 22 d'agost. La del caucus hispànic va ser presidida per Pedro Hípola, president de FESABID. S'hi van tractar especialment les eleccions als òrgans de govern de l'IFLA i es va fer una crida perquè s'hi presentin representants de països de parla espanyola; així mateix, també es va presentar, de manera informal, la candidatura de Cristóbal Pasadas a la presidència d'aquest organisme. En un altre punt de l'ordre del dia, Ana Rossaroli va informar del Primer Seminario de Asociaciones Nacionales de Bibliotecarios de Iberoamérica, organitzat per l'Asociación de Bibliotecarios Graduados de la República Argentina (ABGRA), que va tenir lloc a Buenos Aires els dies 20, 21 i 22 d'agost. Per la seva banda, Cristóbal Pasadas va informar de l'existència d'un grup de pressió dins de l'IFLA que va participar en la primera Cimera Mundial sobre la Societat de la Informació. La sessió del caucus va cloure amb informacions diverses i amb preguntes dels assistents. L'esborrany de l'acta es pot llegir a l'adreça següent: <http://www.fesabid.org/servicios/caucushispanico/caucus2004.pdf>.

El dilluns 23 d'agost va tenir lloc la sessió inaugural del congrés, a l'emblemàtic Teatro Colón. L'acte es va obrir amb les paraules de benvinguda d'Anna María Peruchena, presidenta del Comitè Organitzador Nacional, que va destacar els objectius i les funcions de les biblioteques, i va demanar-ne la integració en les polítiques d'estat.

A continuació, la presidenta de l'IFLA, Kay Raseroka, va agrair als organitzadors locals la tenacitat i el coratge que van demostrar en l'organització del congrés. En aquest punt, cal recordar la gran crisi econòmica que ha hagut d'afrontar l'Argentina en els darrers anys i que ha posat en perill la celebració del congrés a Buenos Aires. En el seu discurs, la presidenta es va referir a la riquesa cultural de l'Amèrica Llatina, que es posa de manifest en els sistemes i serveis d'informació de la regió. Va destacar els enfocaments innovadors que s'han encetat a les biblioteques per donar servei a les poblacions indígenes i també per preservar les seves tradicions orals. De l'Argentina, va emfatitzar-ne el paper de les biblioteques populars, que tenen més d'un segle d'activitat i que han fet una gran labor social en àrees com ara l'alfabetització i l'educació. Aquest context dóna sentit al lema del congrés: les biblioteques com a eines per a l'educació i el desenvolupament. Raseroka es va referir també, àmpliament, a la necessitat d'establir relacions que han de començar en l'àmbit local —amb els pares, els mestres, els agents socials— i s'han d'estendre a l'internacional. En aquest aspecte se centra el paper que l'IFLA ha començat a desenvolupar amb la seva participació en la Cimera Mundial de la Societat de la Informació i amb alguns dels seus programes centrals, com ara els comitès Copyright and Other Legal Matters (CLM) i Free Access to Information and Freedom of Expression (FAIFE). El congrés de Buenos Aires ofereix a tots els congressistes la gran oportunitat d'eixamplar les seves relacions i posar en marxa projectes de cooperació.

Les altres intervencions de les sessió inaugural van anar a càrrec de l'alcalde de Buenos Aires i del ministre d'Educació, Ciència i Tecnologia, que va destacar el compromís del govern per impulsar les biblioteques populars. La primera part de l'acte es va tancar amb una exhibició del ball nacional per excel·lència, el tango.

La lliçó inaugural va anar a càrrec del novel·lista argentí Tomàs Eloy Martínez. Va fer la conferència "El libro en tiempos de la globalización" (<http://www.ifla.org/IV/ifla70/papers/162s-Eloy-Martinez.pdf>), un recorregut literari i amè, quant a la forma, per la història del document, amb referències a les grans obres de la literatura universal, la filosofia, la ciència, la història, etc., fins a arribar al món de les xarxes, que, d'alguna manera, ens retorna a la lectura comunitària i a un nou concepte d'agora. Tot això, amb el rerefons de la biblioteca —el vehicle "més noble" de difusió del coneixement. El conferenciant va parlar també de la seva experiència personal com a lector i de la perdurabilitat de la paraula escrita que, al llarg dels segles, ha hagut de fer front a nombrosos atemptats, fins al saqueig i la destrucció de la biblioteca de Bagdad. El discurs va acabar amb un elogi del llibre com a celebració del coneixement i de la vida mateixa, ja que representa tots aquells valors que millor defineixen l'esperit de l'home: el llenguatge, la imaginació, la llibertat, l'afany de justícia i la cerca d'igualtat.

El Consell de l'IFLA, format pels delegats de les institucions que són membres de l'organisme, va mantenir dues sessions al llarg del congrés, que van tenir lloc els dies 23 i 27 d'agost. En la primera, el nou secretari general, R. Ramachandran, va presentar l'informe anual i va repassar les actuacions dutes a terme en el marc de les activitats centrals de l'IFLA, les col·laboracions amb altres organismes internacionals, les publicacions i els seminaris que s'han organitzat, així com el seu programa en el càrrec, que havia estrenat recentment i que ja no podrà dur a terme perquè ha anunciat la renúncia per al 31 de desembre de 2004.

La segona sessió del Consell va anar precedida per l'acte de clausura del congrés, durant el qual es van lliurar una sèrie de premis i reconeixements a butlletins de les seccions de l'IFLA, a pòsters presentats en el congrés, al comitè organitzador, etc.; també es va fer el comiat i el balanç de la reunió de Buenos Aires, i la invitació oficial per al congrés d'Oslo, el 2005. Després dels agraïments, a càrrec d'Ingrid Parent, l'acte va acabar amb una representació de tangos. A continuació, el Consell va aprovar les noves quotes per al 2005 i va acordar esmenar els estatuts de l'IFLA per donar cabuda a una nova categoria d'associats. Va rebutjar, en canvi, una resolució en defensa del préstec públic per part de les biblioteques, que va ser derivada cap a la Junta de Govern de l'IFLA, la qual formarà una comissió, amb representants del Committee on Copyright and Other Legal Matters, de la Secció de Biblioteques Públiques i el president de la Divisió VIII, amb la finalitat d'estudiar més a fons aquesta qüestió.

L'exposició de productes i serveis va ser inaugurada el dilluns 23, i va restar oberta fins al dijous. Com sempre, va ser un dels punts forts del congrés i, com ja ha quedat ressenyat més amunt, la participació va ser força notòria. Els actes socials també van ser lluitats, i

enguany van destacar per les nombroses exhibicions de folklore argentí. Pel que fa a la delegació espanyola, molt nombrosa en aquesta ocasió, cal destacar que va ser invitada a una recepció a l'ambaixada.

A continuació, es repassen les activitats del Comitè Permanent de la Secció de Catalogació i del Comitè Permanent de la Secció d'Educació i Formació, així com els treballs presentats en les sessions obertes i els tallers.

2 Activitats i treballs del Comitè Permanent de la Secció de Catalogació

2.1 Reunions generals del Comitè Permanent

El Comitè Permanent de la Secció de Catalogació es va reunir el diumenge 22 d'agost i el dissabte 28 d'agost, amb una agenda molt plena que es va anar desenvolupant de manera fluïda al llarg d'aquestes dues reunions. Un cop aprovada l'agenda i les actes del congrés de Berlín de l'any anterior, la presidenta del Comitè, Gunilla Jonsson, va informar dels programes de les sessions obertes de la Divisió IV, Control Bibliogràfic, i de la Secció de Catalogació, i també de la propera avaluació de la Secció, que serà una de les primeres que entraran en aquest procés que l'IFLA posarà en marxa el curs 2004-05. Es va subratllar que una part de l'avaluació consistirà en l'aportació de dades estadístiques, com ara el nombre de membres de la Secció, la participació en les sessions obertes, etc.; l'altra part serà una avaluació interna o autoavaluació, que partirà del pla estratègic de la Secció i de l'acompliment dels objectius que s'hi estableixen.

A continuació, es van presentar una sèrie d'informes. En primer lloc, el de la Junta de Coordinació de la Divisió de Control Bibliogràfic, amb dades sobre la participació a Buenos Aires, informacions útils per als assistents al Congrés, els programes de les altres seccions de la Divisió i l'anunci de l'aprovació d'una nova secció sobre Gestió del Coneixement en el si d'aquesta Divisió. En segon lloc, Patrick Le Bœuf va informar de la publicació de dos números del butlletí de la Secció, *SCATNews*, que també està disponible al web de la Secció. L'informe de l'ICABS (IFLA-CDNL Alliance for Bibliographic Standards) va anar a càrrec de Renate Gömpel, que va explicar que aquest programa ha subvencionat el projecte de mapatge dels textos ISBD segons el model FRBR i que donarà suport a la consolidació dels textos ISBD; així mateix també va anunciar que la col·lecció de monografies UBCIM continua amb el títol "IFLA Series on Bibliographic Control", el primer número de la qual són les actes de l'International Meeting of Experts for an International Cataloguing Code (IME-ICC), que va tenir lloc a Frankfurt el juliol de 2003. Finalment, Glenn Patton va fer l'informe de grup de treball FRANAR (Functional Requirements of Authority Numbering and Records), que funciona en el marc de la Divisió de Control Bibliogràfic. Recentment, el grup ha distribuït un nou esborrany del seu informe a diverses seccions de l'IFLA; els comentaris rebuts seran analitzats al llarg del congrés, i a final de 2004 tindran un nou esborrany preparat per a la revisió mundial. Amb vista al futur, es preveu crear un grup de treball per analitzar els requeriments funcionals dels registres d'autoritats de matèria.

Un altre punt de l'agenda va consistir en la discussió de l'esborrany de procediments per a la creació i el funcionament dels grups de treball que hi ha dins de la Divisió de Control Bibliogràfic, document que s'havia distribuït amb antelació. L'experiència d'aquests grups recomana l'establiment d'uns procediments més formals que assegurin una renovació periòdica dels seus membres.

En les dues reunions del Comitè Permanent es va informar abastament dels projectes dels distints grups de treball que hi ha en la Secció, dels quals es dona notícia més avall. També es va revisar amb detall el pla estratègic del període 2003-05 i es van apuntar els programes de la Secció per als dos propers congressos, a Oslo i Seül. El d'Oslo s'organitzarà juntament amb la Secció de Classificació, amb el títol "Cataloguing tools for global access: international partnerships", i estarà dedicat, en part, al control d'autoritats. A Seül, on hi haurà una nova reunió sobre l'IME-ICC, es farà un informe complet del desenvolupament d'aquest codi internacional de catalogació, juntament amb presentacions d'aplicacions per a la gestió de recursos digitals.

A continuació es fa un resum de l'estat actual dels projectes que la Secció de Catalogació té encetats. Al llarg dels dies del congrés, els grups que s'encarreguen de cada un d'aquests projectes van mantenir diverses sessions de treball per revisar i discutir directament la feina feta durant l'any.

2.2 Projectes de la Secció de Catalogació

2.2.1 ISBD

El Grup de Revisió de les ISBD ha estat molt actiu en els darrers mesos i ha posat en marxa una sèrie de projectes. Així, per exemple, ha iniciat el Second General Review Project amb l'objectiu d'actualitzar els textos ISBD d'acord amb les previsions de l'estudi *Functional requirements for bibliographic records* (FRBR). Fins ara, s'han revisat tres ISBD que han estat publicades a l'IFLANET: la ISBD(M), la ISBD(CR) i la ISBD(G). La revisió de la ISBD(ER) està també avançada, i ja se n'ha fet la revisió mundial. Properament, s'iniciarà la revisió dels textos ISBD(A), ISBD(NBM), ISBD(CM) i ISBD(PM).

Un altre dels projectes ha consistit en l'establiment de correspondències entre els elements ISBD i els atributs i les relacions establerts en el model FRBR. El treball, encarregat a Tom Delsey, ha estat possible gràcies al suport econòmic de la Deutsche Bibliothek i de la British Library. Al mes d'agost, aquest treball es va fer públic a l'IFLANET (<http://www.ifla.org/VII/s13/pubs/ISBD-FRBR-mappingFinal.pdf>).

Dins d'aquest grup s'han format diversos grups de treball amb encàrrecs concrets. El Future Directions of the ISBDs Study Group té, com a encàrrec principal, estudiar el possible ús i la utilitat d'un document únic amb les previsions de tota la família de textos ISBD. Altres grups analitzen l'ús de l'element "designació general de material", l'àrea de la col·lecció i el tractament de les publicacions en formats múltiples.

2.2.2 FRBR

Aquest grup té l'objectiu principal d'impulsar el model FRBR i de continuar-ne el desenvolupament. Manté un lloc web dins de la Secció de Catalogació amb una àmplia bibliografia sobre el desenvolupament del model, i una llista de discussió. Els diversos subgrups que el formen s'ocupen d'estudiar més a fons l'entitat "expressió" i l'aplicació del model als recursos continus. Així mateix, també n'hi ha un altre sobre formació i aprenentatge, que fins ara ha estat poc actiu, i hi ha el projecte de posar en marxa un altre equip que estudiï l'aplicació del model FRBR a les relacions de matèria i a la classificació.

2.2.3 Guidelines for OPAC displays

La revisió mundial de les *Guidelines for OPAC displays* va tenir lloc entre el novembre de 2003 i el febrer de 2004. Una vegada analitzats els comentaris rebuts, els components del grup de treball van elaborar un nou esborrany que es va discutir a Buenos Aires. S'espera que aquestes directrius es publiquin al llarg d'aquest any, en el si de la col·lecció IFLA Series on Bibliographic Control.

2.2.4 Multilingual dictionary for cataloguing terms

Aquest és un altre projecte de la Secció que porta anys desenvolupant-se. Actualment, ja hi ha unes directrius per a l'entrada de dades a la base de dades del diccionari. Així mateix, s'hi han introduït les definicions en anglès del glossari de les AACR2 i les equivalències en alemany, així com les definicions incloses en els textos ISBD. En el futur pròxim, s'hi introduiran els equivalents en altres llengües de les definicions anteriors i la terminologia de l'estudi FRBR. Probablement a Oslo, es farà una presentació del diccionari.

2.2.5 Anonymous classics

Amb la publicació d'*Anonymous classics: a list of uniform headings for European literatures*, 2nd ed. rev., 2004 (<http://www.ifla.org/VII/s13/pubs/AnonymousClassics2004.pdf>), s'ha acabat la primera fase del projecte. Aquesta nova edició de la llista augmenta fins a 28 les àrees geogràfiques cobertes i afegeix les literatures següents a l'edició de 1978: bretona, búlgara, catalana, txeca, finlandesa, gallega, portuguesa i eslovena. Per al futur es preveu elaborar llistes de clàssics anònims de les literatures africanes, asiàtiques, llatinoamericanes i turcomongoles.

2.2.6 Metadata schemes

El grup Metadata Schemes està també a punt de finalitzar la seva tasca. Al llarg de l'any ha dut a terme la revisió mundial del document *Guidance on the structure, content, and application of metadata records for digital resources and collections*. Al llarg del congrés, el grup va discutir alguns dels comentaris rebuts i la manera d'integrar-los en el document. Probablement, el text definitiu estarà enllestit a final de 2004.

2.3 La sessió oberta i altres activitats de la Secció de Catalogació

La sessió oberta de la Secció de Catalogació va tenir lloc el dimarts 24 d'agost. Es va dedicar a repassar alguns dels desenvolupaments que s'estan produint en les directrius de catalogació. El primer treball presentat va ser l'informe de l'International Meeting of Experts on an International Cataloguing Code (IME-ICC). La presentació es va fer a Buenos Aires els dies 16 i 17 d'agost. Com s'ha anat explicant en els informes anuals del congrés de l'IFLA que es publiquen en la revista *BiD*, la Secció de Catalogació té, com un dels seus grans projectes, actualitzar els principis de París i arribar, si així s'acorda, a un codi internacional de catalogació. Amb aquest objectiu, s'han programat una sèrie de reunions d'experts de les diverses àrees geogràfiques que es fan coincidir, sempre que és possible, amb els congressos de l'IFLA. La primera d'aquestes reunions, que va aplegar experts de les biblioteques nacionals d'Europa, va tenir lloc a Frankfurt, el juliol de 2003, arran del congrés de l'IFLA a Berlín. Un resultat important d'aquesta primera reunió va ser un primer esborrany de l'*Statement of international cataloguing principles* (http://www.ddb.de/news/pdf/statement_draft.pdf), que, en reunions successives, s'anirà discutint i perfilant amb experts d'altres àrees geogràfiques que aportaran el punt de vista de les seves pròpies tradicions catalogràfiques. Així, per exemple, aprofitant el congrés de Buenos Aires, enguany el document s'ha analitzat amb representants de centres bibliogràfics nacionals de l'Amèrica Llatina, i estan previstes reunions amb experts del Pròxim i Mitjà Orient (probablement, a Alexandria, Egipte, el 2005), de l'Àsia (a Seül, Corea, el 2006) i de l'Àfrica (a Durban, Àfrica del Sud, el 2007).

Barbara Tillet, presidenta del Comitè Organitzador de l'IME-ICC, va presentar l'informe de la reunió de Buenos Aires a la sessió oberta de la Secció de Catalogació. La participació a aquestes reunions és per invitació, ja que es vol una representació dels centres que marquen les polítiques catalogràfiques de la regió. En aquesta ocasió, hi va haver una assistència de 31 persones, que representaven 14 països de l'Amèrica Llatina i el Carib —a part dels membres del Comitè Organitzador, s'hi van afegir sis països més (Corea, Espanya, els Estats Units, França, Itàlia i Suècia). Els objectius concrets de la reunió eren: revisar i actualitzar l'esborrany de 2003 de l'*Statement of international cataloguing principles*, buscar l'aproximació dels principis a les tradicions d'aquesta àrea geogràfica i fer recomanacions amb vista a un codi catalogràfic internacional. La finalitat última d'aquesta sèrie de reunions és la d'augmentar la capacitat de compartir mundialment informació bibliogràfica mitjançant la promoció d'estàndards per al contingut dels registres bibliogràfics i d'autoritats emprats en els catàlegs de biblioteques.

El format de la reunió de Buenos Aires va ser diferent del de Berlín, ja que es partia d'un esborrany de principis. El programa es va articular en tres grans blocs. El primer va consistir en una sèrie de presentacions sobre els principis de París de 1961, les ISBD, el model FRBR, el concepte i el projecte de la Virtual International Authority File, i l'esborrany dels principis. El segon bloc es va dedicar a discussions dels distints grups de treball sobre aspectes concrets dels principis: noms personals, noms d'entitats, serialitat, estructures en diverses parts, títols uniformes i designacions generals de material. Finalment, hi va haver una sessió plenària de tots els representants. El lloc web de la reunió de Buenos Aires es troba a l'adreça següent: <http://www.loc.gov/loc/ifla/imeicc/papers.html>. Una part de la documentació està publicada en anglès i espanyol. El lloc web del primer IME-ICC (Frankfurt, 2003) està a l'adreça http://www.ddb.de/news/ifla_conf_index.htm.

El segon treball presentat a la sessió oberta de la Secció de Catalogació va ser a càrrec de Lynne C. Howarth, "Enabling metadata: creating core records for resource discovery" (<http://www.ifla.org/IV/ifla70/papers/008e-Howarth.pdf>)³. Aquesta conferència va repassar els comentaris rebuts de la revisió mundial del document *Guidance on the structure, content, and application of metadata records for digital resources and collections*, elaborat pel Working Group on the Use of Metadata Schemas de la Secció de Catalogació, i va traçar les línies de treball futures, una vegada aquest document estigui aprovat per la Secció.

El darrer treball de la sessió, “The Paradigma Project and its quest for metadata solutions”, de Carol van Nuys, Ketil Albertsen, Linda Pedersen i Asborg Stenstad, presentava un projecte de la Biblioteca Nacional de Noruega per estudiar el dipòsit legal de tota mena de recursos digitals, inclosos els recursos web de domini noruec (<http://www.ifla.org/IV/ifla70/papers/009e-Nuys.pdf>).⁴ S'hi explicaven els aspectes que han estat analitzats al llarg d'aquest projecte, que es va iniciar el 2001 i finalitzarà el desembre de 2004. Entre d'altres, s'han estudiat qüestions com ara els criteris de col·lecció i de selecció dels documents que reben un tractament catalogràfic detallat a diferència dels que són simplement indexats de manera automàtica —la majoria—, les diverses opcions d'accés que es poden aplicar a la col·lecció, els avantatges i inconvenients de diversos sistemes de metadades, l'aplicació del model FRBR per a l'emmagatzematge dels recursos, etc.

3 La Divisió de Control Bibliogràfic

La sessió oberta de la Divisió de Control Bibliogràfic va tenir lloc el dimecres 25 d'agost. S'hi van presentar els informes dels projectes, les publicacions i els actes organitzats durant el congrés per les quatre seccions de la Divisió —Bibliografia, Catalogació, Classificació i Indexació, i Gestió del Coneixement. Entre els projectes de la Secció de Bibliografia, destaca la preparació d'unes directrius per a bibliografies nacionals electròniques, una enquesta internacional sobre el CIP (Cataloging in Publication), duta a terme per la Library of Congress amb el suport de la Secció, i l'enquesta sobre les bibliografies nacionals de l'Amèrica Llatina els resultats de la qual es van presentar en el programa de la Secció, a Buenos Aires.⁵

Gunilla Jonsson, presidenta de la Secció de Catalogació, va revisar els projectes de la Secció explicats més amunt. Per la seva banda, Marcia Lei Zeng, de la Secció de Classificació i Indexació, va repassar el programa de la Secció i els projectes següent: les *Guidelines for multilingual thesauri*, que s'han publicat en el web de la Secció perquè se'n faci una revisió mundial, l'elaboració d'un dipòsit virtual d'eines per a l'accés per matèries, i els estàndards i les guies de bones pràctiques per a la indexació de les bibliografies nacionals. Irene Wormell va explicar la creació de la Secció de Gestió del Coneixement, que té com a objectiu principal fer el seguiment dels desenvolupaments de la gestió del coneixement i promoure-la dins de l'IFLA.

La sessió va incloure informes sobre l'IME-ICC (Barbara Tillett), el projecte FRANAR (Glenn Patton), l'UNIMARC (Alan Hopkinson), i l'ICABS, que recull alguns dels objectius i projectes de l'antic programa UBCIM (Renate Gömpel). Es va cloure amb la presentació de Felipe F. Martínez Arellano, de la Universidad Autónoma de México, sobre “El estado del control bibliográfico en Latinoamérica” (http://www.ifla.org/IV/ifla70/papers/003s_trans-Martinez-Arellano.pdf). L'autor va destacar l'incompliment de la legislació del dipòsit legal en la recollida de la producció editorial dels països implicats, i les deficiències en l'ús d'estàndards per a l'organització bibliogràfica. Si bé les AACR2 estan bastant generalitzades a la regió, l'ús del format MARC encara és molt restringit i no hi ha eines que facilitin l'organització per matèries dels recursos bibliogràfics. En les conclusions es van recollir les necessitats més urgents: els acords necessaris per a l'elaboració de llistes d'autoritats, l'ús uniforme de codis catalogràfics i formats, i la disponibilitat de professionals qualificats.

4 Activitats i treballs del Comitè Permanent de la Secció d'Educació i Formació

4.1 Reunions generals del Comitè Permanent

Com la resta de comitès, el de la Secció d'Educació i Formació es va reunir el diumenge 22 d'agost i el dissabte 28 d'agost, amb l'objectiu de revisar els afers generals de la Secció. Una vegada aprovada l'agenda i l'acta de la reunió de Berlín, el president, Terry Weech, va explicar el programa de la Divisió VII, d'Educació i Recerca, a la qual està adscrita la Secció, i va exposar un resum del seu informe, avançat per correu electrònic a tots els membres del Comitè. Entre les novetats, destaca l'edició d'un nou fullet de la Secció, publicat en anglès, espanyol i francès.

Després de la presentació del programa de la Secció a Buenos Aires, es van repassar els projectes en marxa (vegeu-los més avall) i es van examinar noves propostes. Entre altres afers, també es va revisar i actualitzar el pla estratègic de la Secció, i se'n va decidir la participació en el procés d'avaluació d'unitats que l'IFLA iniciarà properament.

Pel que fa a la preparació dels propers congressos, la proposta per a Oslo inclou una sessió dedicada a la tradició dels països nòrdics en l'educació en biblioteconomia i documentació, i una altra dedicada a la presentació de recerques sobre l'accés als estudis, la valoració del procés d'aprenentatge de l'alumnat i el procés d'inserció laboral d'acord amb els requeriments dels ocupadors. Per al congrés de Seül, ja s'ha designat un coordinador local.

Finalment, el Comitè Permanent de la Secció va discutir l'encàrrec del secretari general de l'IFLA de programar un International Leadership Institute, que acolliria entre 25 i 30 estudiants de països en vies de desenvolupament. Els candidats serien càrrecs intermedis de biblioteques amb possibilitats d'ocupar llocs de responsabilitat en el futur. La formació seria sobretot a distància, però hi haurien també sessions presencials d'uns quinze dies. Es preveu que aquesta acció formativa tingui continuïtat i que es pugui fer en llocs diferents. Després de valorar les dificultats de tirar endavant propostes d'aquest tipus, es va decidir fer un esborrany de document amb els possibles continguts del curs per lliurar-lo al secretari de l'IFLA.

4.2 Projectes de la Secció d'Educació i Formació

En les dues sessions del Comitè Permanent de la Secció es va revisar amb detall l'estat del projecte d'actualització de la *World guide to library, archive and information science education*. Evelyn Daniel, que dirigia el projecte, ha deixat d'encarregar-se'n, i ha estat substituïda per Judy Field, de la Wayne State University (EUA). També s'ha decidit canviar la metodologia d'actualització de la guia i fer-ho a partir d'alguns directoris web existents, com ara *World list of departments and schools of information studies, information management, information systems, etc.*, de Tom Wilson, o *LIS studies, library schools, universities and departments*, de la Royal School of Library and Information Science Library, de Dinamarca. Posteriorment, els editors regionals comprovaran i validaran les entrades de la guia.

Un altre dels projectes de la Secció és un estudi sobre els models utilitzats per assegurar la qualitat dels programes de Biblioteconomia i Documentació. Anna Maria Tamaro, de la Università degli Studi de Parma, és la responsable del projecte. L'estudi es farà a partir de les dades recollides en un qüestionari que es distribuirà properament.

El Comitè Permanent va aprovar un tercer projecte, a càrrec de Terry Weech i Niels Ole Pors, que consistirà a estudiar els plans d'estudis de les escoles que ofereixen programes d'especialització dedicats al disseny de biblioteques digitals. Com a resultat del projecte, es volen formular unes directrius i un model de pla d'estudis que inclogui el desenvolupament de biblioteques digitals, i es pretén que a mitjà termini aquest projecte serveixi per actualitzar les *Guidelines for professional library/information education programs 2000* de l'IFLA.

Finalment, es va presentar l'estudi "Development of the profession: a history of the IFLA Section for Education & Training from 1974 to 2003", que han elaborat Ole Harbo i Russell Bowden. Probablement aquest treball es publicarà a l'*IFLA journal*.

4.3 El taller de la Secció d'Educació i Formació

Ateses les limitacions imposades per la nova organització del congrés, enguany la Secció d'Educació i Formació va optar per renunciar a la sessió oberta i organitzar només un taller que va tenir lloc el dijous 26 d'agost, a la Facultat de Filosofia y Letras de la Universidad de Buenos Aires, i que va tenir la col·laboració del Departamento de Bibliotecología y Ciencia de la Información. El taller es va dedicar a examinar els reptes de l'educació en biblioteconomia i documentació als països en vies de desenvolupament. Va tenir una assistència de més de seixanta persones i s'hi van presentar sis treballs sobre l'estat de la formació en diverses regions geogràfiques i els projectes de cooperació dels darrers anys en aquesta matèria.

Elsa Margarita Ramírez Leyva, de la Universidad Nacional Autónoma de México, va analitzar, en el seu treball "Cooperación regional en educación y entrenamiento bibliotecológico: fortalezas y retos" (<http://www.ifla.org/IV/ifla70/papers/060s-Leyva.pdf>), els factors fonamentals en l'educació i va subratllar que la cooperació hauria de ser bàsica per facilitar l'homologació de titulacions i de plans d'estudis, l'ampliació de la perspectiva interdisciplinària, la promoció de programes regionals, la creació de xarxes acadèmiques per a la recerca i l'educació, la creació de consorcis regionals i internacionals d'universitats,

l'avaluació de programes, etc. Pel que fa a la cooperació en l'educació de biblioteconomia i documentació a l'Amèrica Llatina, l'autora va destacar tres compromisos essencials: la definició del seu paper central per assegurar un equilibri entre els principis socials i els factors econòmics; la consolidació de la seva posició i l'ampliació de la seva influència, així com la funció que té de preservar, difondre i fer accessible la informació a tots els ciutadans. Ramírez va apuntar que, a la regió, la formació en biblioteconomia i documentació presenta una sèrie de problemes que poden resumir-se de la manera següent: un enfocament gairebé exclusiu cap a les biblioteques, dificultats perquè els estudiants puguin avançar cap a programes de postgrau o de màster, i deficiències en els continguts d'alguns programes que s'agregen perquè no hi ha un sistema de certificació. En les seves conclusions, l'autora va proposar que organismes internacionals, com ara la UNESCO, l'IFLA i el MECOSUR, donin suport per a l'elaboració d'un pla a curt, mitjà i llarg termini, que parteixi d'una anàlisi qualitativa i quantitativa de les institucions educatives en biblioteconomia i documentació de la regió. Així mateix, també va destacar la utilitat que tindria un estudi del mercat laboral a l'hora de reformular els plans d'estudis actuals. Per acabar la presentació, l'autora va donar una llarga llista de les accions necessàries per reformar i harmonitzar els plans d'estudis en biblioteconomia i documentació, amb la cooperació de les institucions de la regió.

En un altre treball, Alice Miranda, directora de l'Escuela de Bibliotecología, Documentación e Información de la Universidad de Costa Rica, revisava l'estat actual dels ensenyaments de biblioteconomia i documentació a l'Amèrica Llatina: "La enseñanza de la bibliotecología, documentación y ciencias de la información en Latinoamérica" (<http://www.ifla.org/IV/ifla70/papers/063s-Miranda.pdf>). En la seva presentació, va destacar que hi ha assignatures que són una constant en tots els programes: catalogació i classificació, mètodes d'investigació, i desenvolupament de la societat de la informació. Les altres assignatures que s'han anat introduint gradualment en els plans d'estudis són les tecnologies de la informació i la informàtica, l'anglès i aquelles matèries que tracten dels usuaris i de les seves necessitats, com ara l'avaluació de serveis, la formació, etc. L'autora va analitzar 24 programes en espanyol de biblioteconomia i documentació, entre els quals destacaven, per la seva tradició, els de l'Argentina, Mèxic i Colòmbia, tot i que no estan involucrats en projectes internacionals. Les conclusions es poden resumir de la manera següent: hi ha canvis significatius en el context intern i extern dels programes, que es poden aplicar a tota la regió; la revolució de les tecnologies de la informació és un bon marc per introduir innovacions en l'entorn de la informació; calen models alternatius per crear xarxes que facilitin l'intercanvi de coneixement i d'experiències; hi ha esforços notables, sobretot en la zona sud de la regió, per consolidar projectes de cooperació i, en aquest sentit, cal aprofitar el suport de la UNESCO per tirar endavant alguns d'aquests projectes. Finalment, va destacar que hi ha moltes possibilitats de desenvolupament, sobretot si s'elabora un model de pla d'estudis o unes directrius que siguin vàlides per a tota la regió.

Chihfeng P. Lin, del Department of Information and Communication de la Shih Hsin University (Taipei, Taiwan), va presentar l'estudi "Challenges and opportunities of regional cooperation in LIS education in East Asia" (<http://www.ifla.org/IV/ifla70/papers/065e-Lin.pdf>).⁶ Partint dels models de cooperació europeus i americans, la professora Lin va repassar les iniciatives de cooperació a l'Àsia oriental que se centren, bàsicament, en l'organització periòdica de seminaris de treball. Entre les recomanacions per promoure la cooperació entre els països de la regió, hi ha l'elaboració d'un pla estratègic; la creació d'un grup, format per representants de diversos països, que coordini aquest pla, i l'establiment d'un sistema efectiu de comunicacions entre les institucions universitàries que imparteixen ensenyaments de biblioteconomia i documentació a l'Àsia oriental.

El treball d'Isaac M. N. Kigongo-Bukenya, de l'East African School of Library and Information Science de la Makerere University d'Uganda, va ser resumit per Ismail Abdullahi en absència de l'autor. Amb el títol "Opportunities and challenges of regional cooperation in library education in the developing world" (<http://www.ifla.org/IV/ifla70/papers/061e-Kigongo-Bukenya.pdf>),⁷ Kigongo-Bukenya repassava el concepte i la filosofia de la cooperació, l'exemplificava amb iniciatives concretes de la regió i del món desenvolupat, i analitzava els factors que han contribuït a l'èxit de la majoria d'aquests darrers projectes i els que han contribuït al fracàs d'una altra bona colla dels projectes posats en marxa a l'Àfrica. Com a conclusió, l'autor presentava la proposta de creació de la Library and Information Schools Network, que englobaria els països de l'Àfrica oriental, central i del sud (LISNET-ECS), i dibuixava l'estratègia per assegurar-ne la implantació i el funcionament.

Amb el títol "Library and information science curriculum for the developing countries" (<http://www.ifla.org/IV/ifla70/papers/062e-Karisiddappa.pdf>),⁸ C. R. Karisiddappa, del Department of Library and Information Science de la Karnatak University de l'Índia, feia

l'anàlisi de l'educació en biblioteconomia i documentació a l'Índia i proposava un model modular de pla d'estudis que es pogués acomodar a les diverses titulacions —de *bachelor* i de màster. La proposta preveia les matèries següents: Fonaments de la biblioteconomia i la documentació; Organització del coneixement, processament i recuperació de la informació; Fonts d'informació, productes i serveis; Gestió de biblioteques i centres d'informació; Tecnologies de la informació: conceptes i aplicacions; Mètodes d'investigació i tècniques estadístiques, i Sistemes d'informació.

El darrer treball del taller, "Behind the curriculum of library and information studies: models for didactical curriculum reflections" (<http://www.ifla.org/IV/ifla70/papers/064e-Lorring.pdf>),⁹ elaborat per Leif Lørring, rector de la Royal School of Library and Information Science de Dinamarca, va ser presentat per Niels Ole Pors, de la mateixa institució. Va ser l'únic treball de la sessió que no estava enfocat des de la perspectiva dels països en vies de desenvolupament. Després d'una sèrie de consideracions didàctiques, l'autor comparava l'enfocament pedagògic dels programes d'orientació més professional —caracteritzats perquè les matèries deriven directament de les funcions de la biblioteca i de les competències pràctiques que són necessàries per a dur-les a terme— i l'enfocament dels programes que tenen una orientació més acadèmica. En aquest sentit, es va fer una defensa del terme *biblioteca o biblioteconomia* en el nom dels programes, i es proposava que el nucli central dels plans d'estudis sigui l'organització del coneixement. Aquesta àrea ha de donar coherència i ajudar a vertebrar la resta dels continguts.

Per acabar el taller es van organitzar grups de discussió que van examinar, per àrees geogràfiques, els factors que dificulten la cooperació i la necessitat de disposar d'unes directrius genèriques que marquin unes pautes per al disseny de plans d'estudis en biblioteconomia i documentació.

Desembre de 2004

Notes

¹ Assumpció Estivill va ser membre del Comitè Permanent de la Secció de Catalogació de l'IFLA des de l'agost de 1991 fins a l'agost de 2001; des d'aquesta mateixa data, ho és del Comitè Permanent de la Secció d'Educació i Formació. Encara continua formant part dels grups de treball Guidelines for OPAC Displays i Use of Metadata Schemes, de la Secció de Catalogació.

² World Library and Information Congress (2004: Buenos Aires). *Programme and proceedings*. IFLA, 2004, latest rev.: 06 December 2004. <http://www.ifla.org/IV/ifla70/prog04.htm> [Consulta: 11/12/2004].

³ Versió espanyola a: http://www.ifla.org/IV/ifla70/papers/008s_trans-Howarth.pdf.

⁴ Versió espanyola a: http://www.ifla.org/IV/ifla70/papers/009s_trans_Nuys.pdf.

⁵ Dan Hazen, "National bibliography in a globalized world: the Latin American case", <http://www.ifla.org/IV/ifla70/papers/158s-Hazen.pdf>. Versió espanyola a: http://www.ifla.org/IV/ifla70/papers/158f_trans-Hazen.pdf.

⁶ Versió espanyola a: http://www.ifla.org/IV/ifla70/papers/065s_trans-Lin.pdf.

⁷ Versió espanyola a: http://www.ifla.org/IV/ifla70/papers/061s_trans-Kigongo-Bukenya.pdf.

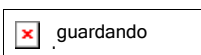
⁸ Versió espanyola a: http://www.ifla.org/IV/ifla70/papers/062s_trans-Karisiddappa.pdf.

⁹ Versió espanyola a: http://www.ifla.org/IV/ifla70/papers/064s_trans-Lorring.pdf.

Articles del mateix autor a Temària

[Estivill Rius, Assumpció](#)

[[més informació](#)]

Facultat de Biblioteconomia i Documentació
Universitat de Barcelona
Barcelona, desembre de 2004
<http://www.ub.edu/biblio> • [Comentaris](#)

[Recomanar](#) • [Citació](#) • [Estadístiques](#) • [Metadades](#)
Els textos publicats a *BiD* estan subjectes a una llicència de [Creative Commons](#)
[Política de privadesa](#)
[UB](#) • [Facultat](#) • [BiD](#)